

Kooskõlastustabel eelnõule „Eesti keelevaldkonna arengukava (2021–2035) koostamise ettepanek“

	Kooskõlastaja / Ettepaneku esitaja	Märkus / Ettepanek	Haridus- ja Teadusministeeriumi vastus
1.	Riigikantselei	Palume vormistada eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamisel protokollis märgitava otsuse vormis, kuna arengukava koostamise ettepanek ei ole õigusakt.	Arvestatud. Vabariigi Valitsusele esitamisel vormistatakse eelnõu protokollis märgitava otsuse vormis.
2.	Riigikantselei	Juhime ka tähelepanu, et kuigi Kultuuriministeerium on keelevaldkonna arengukava koostamise ettepanekus nimetatud kaasatavana (sh juhtkomisjoni liikmena), pole teda nimetatud protokollis märgitava otsuse (teil korralduse) eelnõus arengukava väljatöötamises osaleva asutusena.	Arvestatud. Kultuuriministeerium on lisatud arengukava väljatöötamises osaleva asutusena.
3.	Riigikantselei	Palume kaaluda arengukava kestusena kuni kümnet aastat, nagu soovib määruse § 2 lõige 2, sest pikemaajaline planeerimine võib pärssida poliitikainstrumentide kujundamisel paindlikkust sise- ja väliskeskonna tingimustele reageerimisel.	Mittearvestatud. Kuna kõik HTMi arengukavad on planeeritud kestusega 2021–2035, siis soovime mahutada samasse ajaraami ka keelevaldkonna arengukava.
4.	Riigikantselei	Palume esile tuua keelevaldkonna arengukava eesmärkide seosed „Eesti 2035“ strateegiliste sihtidega ehk vastata küsimusele, milliste sihtide saavutamisse arengukava panustab.	Arvestatud.
5.	Riigikantselei	Palume esile tuua keelevaldkonna arengukava eesmärkide seosed säästva arengu eesmärkidega, et oleks aru saada, millistega neist on keelevaldkonna arengukaval puutumus.	Arvestatud.
6.	Riigikantselei	Kuivõrd valdkonna arengukavas peab kajastama ka Eesti Euroopa Liidu poliitika eesmärgi, palume juba koostamise ettepanekus viidata, milliste teemadega plaanitav arengukava selles kontekstis tegeleb (nt võiks EL tasandil läbi mõelda keeletehnoloogia vallas masintõlgete ja laiemalt tehisintellektiga seotud küsimused ning eesti keelt teise keelena kõnelevatele inimestele pakutava keeleõppega seotud teemad).	Arvestatud.

7.	Riigikantselei	Kuna keelevaldkonna arengukava üks planeeritud alaeesmärk hõlmab soovi parandada eesti keele kui teise keele õppimise võimalusi, palume esile tuua, kuidas on plaanis jagada sellega seotud teemad ja tegevused keelevaldkonna arengukava ning Siseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumi koostatava, muu hulgas kohanemis- ja lõimumispoliitikat käsitleva „Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava“ vahel.	Arvestatud.
8.	Riigikantselei	Eelnevat arvestades ei pea me realistlikuks, et keelevaldkonna arengukava eelnõu esitatakse Vabariigi Valitsusele selle aasta aprillis, ja soovitame täpsustada koostamise ajakava nii, et oleks tagatud teemaga seotud ministeeriumide ja sidusrühmade sisuline kaasamine.	Arvestatud. Arengukava koostamise ajakava on täpsustatud.
9.	Kultuuriministeerium	Täiskasvanute eesti keele õpe on lahutamatu osa riigi eelarvestrateegia 2021–2024 tulemusvaldkonnast „Rahvastik ja sidus ühiskond“, tagades kõigile inimestele eesti keele oskusega võrdsed võimalused eneseteostuseks nii majanduslikus, ühiskonna- kui ka kultuurielus. Palume seda seisukohta Eesti keelevaldkonna arengukava 2021–2035 koostamise ettepanekus arvestada.	Arvestatud.
10.	Kultuuriministeerium	Arengukava koostamise ettepanekus ei käsitleta probleemi, et eesti keele ja kirjanduse tundide arvu vähendamine üldhariduses on tinginud gümnaasiumi lõpetajate eesti keele oskuse ebapiisavuse edasiõppimiseks ning vajaduse pakkuda ülikooli esimesel kursusel täiendavat õpet selle oskuse järeleaitamiseks. Palume loodava arengukavaga probleemi käsitlemist ja lahendamist kaaluda.	Arvestatud. Nimetatud probleemi käsitletakse nii keelevaldkonna arengukavas kui haridusstrateegias.
11.	Kultuuriministeerium	Samuti ei tooda dokumendis staatuse ja maine ning keelteoskuse kohta esile keelevaldkonna olulisi asutusi ja strateegilisi partnereid, näiteks Eesti Keele Instituudi ning Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi rolli ja neist tulenevat vajalikku poliitikat ja tegevuste toetamist.	Mittearvestatud. Arvestades arengukava ajalist raami ei ole otstarbekas valdkonna strateegilisi partnereid ja olulisi asutusi eraldi nimetada.
12.	Kultuuriministeerium	Keeletaristu osa all on partnerasutuste võrgustikku käsitletud liiga kitsalt. Kultuuriasutuste olulisus ega roll keele ja identiteedi kandja ja arendajana ei tule esile. Palume dokumenti täiendada.	Arvestatud. Keeletaristu osasse on lisatud lause: "Kultuuriasutustel on

			oluline roll keele ja identiteedi kandja ja arendajana."
13.	Kultuuriministeerium	Arengukava koostamise ettepanekust on puudu eesti keele eripärade – murdekeelte (murrakute) – temaatika, mida loetakse eesti keele rikkuseks ja mille elushoidmine on oluline vaimse kultuuripärandi valguses. Palume see lisada.	Arvestatud. Arengukavas kasutame keeleseaduses kasutatud terminit „piirkondlikud erikujud“, samuti kajastub see mõiste arengukava koostamise ettepanekus.
14.	Kultuuriministeerium	Juhime tähelepanu, et Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu punktist nr 2 on välja jäänud Kultuuriministeerium, kes peaks olema eesti keele arengukava väljatöötamises osalev asutus vastavalt arengukava väljatöötamise ettepaneku eelnõule.	Arvestatud. Kultuuriministeerium on lisatud arengukava väljatöötamises osaleva asutusena.
15.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Uuel Eesti keelevaldkonna arengukaval peab olema kindel fookus ning selgepiiriliselte välja toodud tegevusvaldkonnad, millega tagatakse selgus arengukavade ja programmide eesmärkides ja vastutuses.	Arvestatud.
16.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Keelevaldkonna arengukavas peaks olema välja toodud üldisemad põhimõtted ning peamised eesti keele arendamist vajavad koondtegevused (vajalike riigi sekkumiste üldine kirjeldus, sealhulgas kuidas nendega kaasneb soovitud mõju eesti keele kasutamisele). Konkreetsed tegevused ja teenused tuuakse välja programmis. Need tegevused, mis on seotud Haridus- ja Teadusministeeriumis tehtavate tegevustega, kirjeldatakse eesti keele programmis.	Võetud teadmiseks.
17.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Praegune Eesti keelevaldkonna arengukava koostamise ettepanekus välja toodud põhjendused tegevuste lõikes on osalt kaetud teiste arengukavadega. Lõimumine on Kultuuriministeeriumi valdkond (sh, tagada tõhusad meetmed eesti keele kasutamise suurendamiseks Ida-Virumaal), keeletehnoloogia ja selle arendamine on seotud teadus- ja arendustegevusega (sh „Eesti keel ja kultuurimälu II“ programmi ellu viimine), üldhariduses eesti keele õpetamine uues Hariduse strateegias (sh tagada, säilitada ja tugevdada eesti keele õpet elukestvas õppes jne). Eesti keelevaldkonna arengukava koostamise ettepaneku põhjal ei ole	Arvestatud. Valdkonna arengukava ja programmi eesmärgid ning nende mõõdikud koos tulemusvaldkonna eesmärkidega moodustavad strateegilise planeerimise raamistikku, mis on aluseks eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamisel, mitte vastupidi.

		antud arengukaval endal ressursse, et tagada selliste meetmete elluviimine ning tegevuste täitmine.	
18.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Eesti keelevaldkonna arengukava peaks kirjeldama kõigi valitsemisalade keelevaldkonna üldeesmärki panustamise põhimõtteid, sh Kultuuriministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Siseministeeriumi panust arengukava ellu viimisesse.	Võetud teadmiseks. Selgitame: arengukava koostatakse "Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise korra" alusel (RT I, 23.12.2019, 5). Määruse kohaselt valdkonna arengukavas esitatakse üldeesmärki, alaeesmärgid, mõõdikud, ülevaade olulisematest poliitikainstrumentidest ning juhtimis- ja rakenduskorraldusest. Üldised põhimõtted, mis aitavad arendada, säilitada ja kaitsta eesti keelt ning tagada eesti keele kasutamine peamise suhtluskeelena kõikides avaliku elu valdkondades, on reguleeritud keeleseaduses (RT I, 13.03.2019, 80). Eesti keelevaldkonna arengukava viiakse ellu keeleprogrammi kaudu. Toetame ühisprogrammi koostamist ja elluviimist mitme ministeeriumiga koostöös.
19.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Juhime tähelepanu, et mõjude hinnangu tabel ei ole erapooletult koostatud. Paljudel juhtudel on mõju olulisust hinnatud märksa positiivsemalt, kuigi seletust selle taga ei ole. Näiteks on ettepaneku dokumendis hinnatud mõju erinevatele mõjuvaldkondadele „mõju on oluline“, kuid selgitustest ei tule kuidagi välja, millest tulenevalt võiks	Võetud teadmiseks.

		mõju olla oluline kõikidele mõjuvaldkondadele sarnane (näiteks „mõju majandusele“).	
20.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Mõjude hindamise tabelites välja toodud kavandatavad muudatused või meetmed on oma olemuselt juba konkreetsed viisid, kuidas arengukava ellu viima hakatakse. Juhime tähelepanu, et tegemist on oma olemuselt mikrotasandi rakenduslike meetmetega, mis peaksid olema juba programmdokumendi osad. Kui planeeritud on iga meetme kohta teha eraldi programm, oleks see liialt tegevuste killustamine, kuna praegusel hetkel on arengukava koostamise ettepaneku kohaselt antud meetmete läbi viimiseks ainult Haridus- ja Teadusministeeriumi ressursid. Sellisel juhul on väga raske saavutada arengukava üldeesmärgiks seatud mõju („Tagada eesti keele elujõud ja toimimine esmase keelena igas eluvaldkonnas, arendada keeletaristut, säilitada ja tugevdada eesti keele staatust ja mainet ning eestikeelset kultuuriruumi ja väärtustada teiste keelte valdamist“).	Võetud teadmiseks. Vt rida 17.
21.	Rahandusministeerium (mitteametlik ettepanek)	Soovitame arengukava elluviimiseks ühte rakenduslikku programmi Haridus- ja Teadusministeeriumi poolsete tegevuste ellu viimiseks. Sellisel juhul tuleks alaeesmärgid koondada ühise eesmärgina. Vastasel juhul tuleks arengukava üldeesmärgi saavutamiseks koondada teiste ministeeriumite tegevused ning välja toodud alaeesmärkide saavutamiseks ning meetmete ja tegevuste ellu viimiseks üles ehitada rakenduslike dokumentidena ühisprogrammid.	Võetud teadmiseks.
22.	Siseministeerium	Vähese riigikeele oskusega elanikud moodustavad elanikkonnast olulise osa Harjumaal 12% ning Tallinnas 20%. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku tuua eelnõus välja, et keskendutakse ka teistele piirkondadele, kus esinevad suurimad probleemid tulenevalt vähesest riigikeeleoskusest.	Arvestatud. Sõnastus täpsustatud.
23.	Siseministeerium	Arengukava kolme alaeesmärgi kirjelduses (lk 2), on märgitud, et keeleoskuse parandamiseks soovitakse laiendada eesti keele õppimise võimalusi välismaal. Samas kolme suurima väljakutse kirjeldamisel (lk 3) ei ole seda kirjeldatud. Palume ka see alaeesmärgi punkt väljakutsete alla kirjeldada.	Arvestatud. Sõnastus täpsustatud.

24.	Siseministerium	Juhime tähelepanu, et riigikontrolli auditi „Täiskasvanute eesti keele õppe korraldus ja riiklik rahastamine“ peamiseks soovitusena on kujundada täiskasvanute eesti keele õpe terviklikus juhtimissüsteemis ja leppida see asjaomaste riigiasutuste vastutuses kokku. Palume täpsustada, kas ja kuidas on planeeritud arengukava koostamisel arvestada riigikontrolli soovitusena?	Arvestatud. Riigikontrolli auditi soovitusena arvestatakse arengukava koostamisel. Audit „Täiskasvanute eesti keele õppe korraldus ja riiklik rahastamine“ on lisatud arvestatavate dokumentide loetellu.
25.	Siseministerium	Palume täiendada Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu ja selle seletuskirja punkti 2 ning lisada arengukava väljatöötamises osalevateks asutusteks ka Kultuuriministerium.	Arvestatud. Kultuuriministerium on lisatud arengukava väljatöötamises osaleva asutusena.
26.	Justiitsministerium	Arengukava pealkiri. Kordame oma ettepanekut pöörduda tagasi pealkirja „Eesti keele arengukava“ juurde. Pealkiri „Eesti keele arengukava 2011–2017“ oli tunduvalt selgem kui praegune, mis sisaldab ebamääraselt väljendit Eesti keelevaldkond. Mõistame, et arengukavas käsitletakse ka võõrkeelte õpetamise temaatikat, mistõttu eesti keele arengukava võib tunduda pealkirjana liiga kitsas. Et aga arengukava peäülesanne on eesti keele säilimise tagamine, oleme seisukohal, et eesti keele arengukava sobib jätkuvalt pealkirjaks ka dokumendile, mille kõrvalteemana käsitletakse võõrkeelteõpetust.	Võetud teadmiseks.
27.	Justiitsministerium	Palume ettepaneku punkti 4 ja korralduse eelnõu punkti 2 täiendada nii, et juhtkomisjoni koosseisu kuuluks ka Justiitsministerium.	Arvestatud.
28.	Sotsiaalministerium	On väga positiivne, et ettepanekus rõhutatakse vajadust suurendada eesti keele kasutamist Ida-Virumaal. Selle saavutamiseks on vajalik tõhustada ja arendada nii hariduse, keeleõppe kui ka tööpoliitika meetmeid. Arengukava koostamise käigus on kindlasti vajalik erinevate ministeriumide ja partnerite koostöös neid piirkonna jaoks sobivaid meetmeid täpsemalt sisustada ning leppida kokku nende elluviimise korralduses.	Võetud teadmiseks.
29.	Sotsiaalministerium	Teeme ettepaneku käsitleda võõrkeele õppimist ja võõrkeeleoskuse väärtustamist eraldi alaeasmärgina eesti keele õppes. Eesti keel, selle	Arvestatud.

		arendamine ja õppimine ning võõrkeelte õppimine on mõlemad eraldiseisvalt väga olulised suunad, millele ei ole meie hinnangul mõistlik seada samu eesmärke. Hetkel on arengukava koostamise ettepanekus kirjeldatud üksnes eesti keele õppega seotud tegevusi, aga palume, et tooksite nende kõrval välja ka tegevused, mis aitaksid toetada võõrkeelte õppimist.	
30.	Sotsiaalministeerium	Lisaks palume, et täiendaksite ettepanekut ka eesti keele praktiseerimise võimaluste avamisega, mis otseselt toetaksid keele toimimise ning maine ja staatuse paranemist erinevates eluvaldkondades. Kui keele praktiseerimise võimaluste loomist käsitletakse muudes arengudokumentides, siis palume neile loodavas arengukavas viidata, et eesti keele kasutamise edendamisele suunatud meetmetest tekiks terviklik ülevaade.	Võetud teadmiseks.